

POPÜLER MÜZİKLERİN OKUL ÖNCESİ DÖNEM ÇOCUKLARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Müzik Öğr. Melis Okumuş
İstanbul Büyükşehir Şehit Şerife Bacı Çok Programlı Lisesi
Avcılar- İstanbul
melisokumus@hotmail.com

Araş. Gör. Esen Karadağ
Ondokuz Mayıs Üniversitesi
Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Resim-İş A.B.D.
Samsun
karadagesen55@gmail.com

Özet

Müzik anne karnında başlayıp ölüme dek insanın bütün yaşamı boyunca her yerde ve her an yanımızda olabilen ve yaşamın tümüne tesir eden önemli kültürel bir unsurdur. Zaman içinde yaşanan kültürel değişimler, bilim ve teknolojinin hızla ilerlemesi, düşünsel, yapısal ve ekonomik gelişmeler sonucunda müzik türleri de değişime uğramış ve insan farklılaşan bu müzik türlerinden etkilenmiştir.

Kültürel yaşamın en önemli dinamiklerden biri olması nedeniyle müziğin insan hayatındaki tesiri önemlidir. Okul öncesi dönemdeki çocukların adeta boş bir kaset gibi duydukları her şeyi kaydettiklerini düşünürsek, etraflarındaki müziksel değişimlerden ve gelişimlerden etkilenmesi kaçınılmazdır. Bu bağlamda, çalışmada müziğin çocuğun yaşamındaki rolünden yola çıkılarak, popüler müziklerin okul öncesi dönemdeki çocuklara etkisinin araştırılması amaçlanmış, ayrıca bu konuda ailenin, okul öncesi kurumların ve kitle iletişim araçlarının çocuk üzerindeki önemi de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Araştırmada, okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden, 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi ebeveynlerine ve öğretmenlerine uygulanan anket yoluyla incelenmiştir.

Anahtar Sözcükler: Popüler Müzik, Popüler Kültür, Okul Öncesi Dönem.

THE EFFECT OF POPULAR MUSIC ON PRE-SCHOOL CHILDREN

Abstract

Music is an important cultural factor that stands by a person for his whole life that begins in the womb until death and can be with us everywhere and every moment and influences the whole life. As a result of the cultural changes experienced over time, the rapid advancement of science and technology, intellectual, structural, and economic development, types of music has been changed and the human has been affected by this differentiation of music.

Being one of the most important dynamics of cultural life, the influence of music is important in human life. If we take into consideration that pre-school children are almost like a blank cassette that records everything they hear, it is inevitable for them to be affected by the musical changes and developments around them. In this context, the study aimed to investigate the effect of popular music on the pre-school children based on the role of music in a child's life and in this respect the importance of the family, pre-school institutions and the mass media on children were tried to be put forward.

In the study, the influence of popular music on children aged 4-6 which attends pre-school institutions were examined through a questionnaire administered to parents and teachers.

Key Words: Popular Music, Popular Culture, Pre-school Period.

GİRİŞ

Antik Çağ'dan bu yana düşünürler, doktorlar, psikiyatrlar, psikologlar ve eğitimciler bireyin, zihinsel ve fiziksel gelişiminde müziğin önemli bir yeri olduğunu, eğitim ve tedavi açısından da büyük bir değer taşıdığını savunmuşlardır (Öztürk, 2003: 16). Çocuğun doğduğu andan itibaren, hatta son yapılan araştırmalarla anne karnındayken bile dışarıdan gelen seslere tepki gösterdiği ortaya koyulmuştur. Çocuklar, büyüme sürecinde duyu organlarının geliştiği süre boyunca dışarıdan gelen seslere ve eylemlere tepkisini belli etmekte, dünyaya geldikten sonra öncelikle yakınındaki sesleri tanımaya başlamaktadırlar. Bu süreçte ebeveynler, akrabalar ve diğer yetişkinler kadar kitle iletişim araçları da önemli bir etkiye sahiptir. Çünkü yaygın olarak kullanılan ve hemen her evde bulunan televizyonlar sayesinde çocuk dünya ile ilgili pek çok bilgiyi öğrenme imkanı bulur. Çocukların duydukları müziklere bedenini uydurma çabaları ve tempoya olan duyarlılıkları onların yaşamında müziğin ne kadar önemli olduğunu kanıtlar. Dolayısıyla, çocukların müziğe bu kadar duyarlı olup kitle iletişim araçlarından duydukları müziklere duyarsız kalmaları beklenemez. Her çocuk müziğe aynı ölçüde yetenekli olmayabilir. Fakat bütün çocuklar müziği sevmektedirler ve her yaşta müziğe duyarlıdırlar. Bu duyarlılığın işlenmesi anne-baba ve eğitimcilerin görevidir. Özellikle okulöncesi dönemde duysal ve ritmik sezgileri uyandırmak gerekmektedir. Çünkü birçok uzmana göre bu dönem, çocukların duyularının ve izlenimlerinin en yoğun olduğu dönemdir. Dolayısıyla okul öncesi dönem, müzik eğitiminin ilk basamağıdır denilebilir. Bu nedenle, çocuğun gelişimine de katkı sağladığı düşünülmektedir. Bu katkılar, çocuğun müziksel becerilerinin geliştirilmesi ve müzik eğitimi yoluyla müzik dışı becerilerinin de geliştirilmesi olmak üzere iki yönlü düşünülmelidir. Bu bağlamda, müzik eğitimi verildiğinde çocuğun; zihinsel, duygusal, psikolojik gelişimlerle sanatsal yeteneğinin gelişimine katkı sağlanmış olacaktır. Ayrıca çocuğun hoş vakit geçirmesi sağlanacak, bu ise çocuğa ruhsal dinginlik sağlayacaktır. Söylenen tekerleme, saymaca, şarkı ya da türküler çocuğun dil gelişimine olumlu katkı sağlar. Çocuğun sözcük dağarcığı gelişir. Akıcı ve güzel konuşmaya başlar. Grupla birlikte yapılan müzik etkinliğinde çocuk arkadaşlarıyla uyum içerisinde şarkı söylemeyi öğrenir. Herhangi bir müzik aletini çalarken enerjisini olumlu bir yönde harcar ve tartım duygusu gelişir. Enstrüman çalarken büyük ve küçük kas motor becerileri gelişir. Müzik eşliğinde dans etmesi neticesinde, bedensel ve psiko-motor gelişimine destek sağlanmış olur.

Okul öncesi dönem çocukların her yönden gelişiminin en hızlı olduğu dönemdir. Bu dönemde kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, tavır, alışkanlık ve değer yargılarını büyük ölçüde etkilemektedir. Dolayısıyla, 4-6 yaş grubu, okul öncesi dönem içerisinde müziksel gelişimin en üst düzeyde olduğu yaş aralığı olarak düşünülmekte ve araştırmada bu yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında popüler müziklerin ne kadar etkili olduğu sorusuna yanıt bulmak amaçlanmaktadır. Bunun yanında bu etkiye neden olan aile, okul öncesi kurumları ve kitle iletişim araçlarının bu konudaki etkililiği de ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Günümüzde, bireyin biyolojik bir varlık olmaktan çıkarak, toplumun bir üyesi, bir birimi olmasında ve toplumsallaşmasında aile, okul, arkadaş, iş çevresi, çeşitli siyasal ve toplumsal kurum ve kuruluşlar v.b. etkenlerin yanında, kitle iletişim araçları da yer almaya başlamıştır. Böylece, bireyin toplumla bütünleşmesinde, yeni değerler kazanmasında, inanç, tutum ve hatta davranışlarında değişiklik meydana gelmesinde etkin role sahip olmuşlardır. Bu etkilenmenin derecesi ise, bireyin bu araçlara ne kadar açık olduğu, bunları ne derece kullandığı ve bu araçlardan hangi tür mesajların verildiği ile sınırlanmaktadır (Aziz 1980 :19). Televizyon, kitle iletişim araçları arasında en yaygın olan ve kitlelere en hızlı şekilde ulaşabilen, dolayısıyla popüler kültürün en fazla yansıtıldığı araçtır. Bu nedenle, çocuğun dolaylı veya dolaysız yoldan etkileşim içerisinde olduğu televizyon, popüler müziklerin çocuklara ulaşmasına etkin ve önemli bir role sahiptir. Çocukların dış dünyayı algılamak için kullanabilecekleri en geniş duyu organı gözleridir ve dış dünyadaki olayları daha çok görme duyusu ile algılamaktadırlar. Bu nedenle bir çocuk için öğrenme, gördüklerini taklit etmedir. Televizyon ise görüntülü mesajlarla bu duyuya hitap etmektedir. Televizyonun sunduğu renkler, sesler, çeşitlilikler sebebiyle çocuklar televizyona ilgi göstermektedirler. Televizyonda sunulan her çeşit görsel, çocukları olumlu ya da olumsuz olarak etkilemektedir. Bu etkinin olumlu veya olumsuz olmasında ailenin çocuğunun izlediği programların türünü denetim altında tutması önemli rol oynamaktadır. Bu nedenle, anne-baba ve eğitimcilerin televizyonun çocuk üzerindeki olumlu ve olumsuz etkilerinin bilincinde olarak, televizyon izleme süresini ve programların içeriğini denetleyerek televizyonu öğrenme aracı olarak kullanabilmeleri önemli bir konudur.

Çocuklar sadece medyadan öğrenmezler. Kitle iletişim araçları, okul, arkadaş gibi çevresel etkilerle olduğu kadar ebeveynler aracılığıyla da popüler kültürü öğrenirler. Yeni doğan bebeklerin ve çocukların çizgi film karakterleri ile süslenmiş odaları, kıyafetleri anne babalar yoluyla hayatlarına girmektedir.

Popüler müzik, biçimsel olarak sektörsel işleyişe göre belirlenmiş, kitlesel beğeniye göre şekillenen ve tüketilmek üzere kar amacıyla yapılmış müzik türü olarak ifade edilebilir. Yeryüzünde popüler müzik olarak kategorize edilebilecek hemen tüm müzikler, insanların müzik dinleme alışkanlıklarını daha çok kaydedilmiş ürünlere kaydırıldığından ve buna olan bağımlılığını artırdığından bu yana, popüler müzik elbette ki müzik endüstrisi ve kitle medyası ile 'ilişkili' bir kavramdır. Günümüzde, işittiğimiz müziğin çoğu teknolojinin kullanılması yoluyla mekanik olarak üretilmiş ve yeniden üretilmiştir. Ancak müzik endüstrisi ya da kitle medyası kültürel öncesi bir gerçeklik değildir. Her kültürel ürünün ortaya çıkış koşulları, bir kez ve sonsuza dek verili de değildir. Dolayısıyla müzik endüstrisinde yeniden üretilen ve kitle medyasınca yayılan popüler müzikler, sosyokültürel bir doğumun, bir büyümenin, gelişmenin, değişimin ve bunu gösteren bir sürecin ürünüdür (Erol, 2002: 88).

YÖNTEM

Araştırmanın yöntemi, betimleme-survey yöntemidir. Betimleme- survey yöntemi ile olayların, objelerin, varlıkların, kurumların, grupların ve çeşitli alanların ne olduğu betimlenmeye, açıklanmaya çalışılır (Kaptan, 1991; Karasar, 1998; Turgut ve Baykul 1992).

Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın evreni Samsun ilinde yer alan Milli Eğitim Bakanlığı ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne Bağlı okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden 4- 6 yaş grubu çocukların anne-baba ve öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini oluşturulurken; seçkisiz seçim (random) yöntemiyle seçilen 10 okul öncesi eğitim kurumu örnekleme alınmıştır. Bunlardan 3'ü Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğüne bağlı özel anaokulu; 3'ü Milli Eğitim Bakanlığına bağlı ilköğretim okullarının anaokulları; 3'ü Milli Eğitime bağlı özel anaokulu, 1'i Milli Eğitime bağlı resmi anaokuludur. Bu 10 farklı okul öncesi eğitim kurumundaki 44 öğretmen ve bu okullardaki çocukların toplam 420 anne-babası örneklemini oluşturmaktadır. Bilgisayar ortamında SPSS 13.0 programı ile çözümlenen veriler yüzde ve frekans dağılımları ve kay kare sonuçlarından yararlanılarak yorumlanmıştır. Anlamlılık düzeyi, 05 olarak alınmıştır. Toplam 420 anne-baba anket formu ve 44 öğretmen anket formu verisi bu programa aktarılmıştır.

BULGULAR

Okul Öncesi Dönem Çocukların Müziksel Gelişim Özellikleri

Okul öncesi yıllar, diğer yaşam dönemleriyle kıyaslandığında gelişimin farklı yönlerinin birbiriyle ilişkisinin en fazla olduğu dönemdir. Bu yıllar çocuk gelişiminde kritik yıllardır. Bu yıllarda temeli atılan beden gelişimi, psikososyal gelişim ve kişilik yapısının, ileriki yaşlarda yön değiştirmekten çok, aynı yönde gelişme sansı daha yüksektir (Aral, 2000: 50). Araştırmalar, çocukluk yıllarında kazanılan davranışların yetişkinlikte, bireyin kişilik yapısını, büyük ölçüde biçimlendirdiğini ortaya koymaktadır. Beş yaş çocuğun ilginç dönemlerinden biridir. Çocuğun çevresine ilişkin yeni kesiflerde bulunduğu, çevresini giderek genişlettiği, yetişkin desteğine daha az ihtiyaç duyarak bazı sorunluluklar almaya başladığı bir yastır. Herhangi bir becerisinin kazanılmasında büyük sebat gösteren beş yaş çocuğu, duygularını kontrol etmeyi de başarır (Oktay, 1999: 120). Altı yaş, okul öncesi dönemin sonu, okul döneminin başlangıcı ve gelişimin kritik dönemlerinden biridir. Beş yaşında genellikle rahat, uyumlu ve sakin görünen çocuğun, bu yasin ortalarına doğru değişmeye, daha hareketli ve uyumsuz bir görünüm almaya başladığı dikkati çeker (Oktay, 1999: 122).

Müziksel gelişim çocukta ses çıkartma, işitme, algılama, ritim tutma ve ritimle hareket etme, şarkı söyleme, çalgı çalma ve müzik yaratma becerileri olarak ortaya çıkar. 4 yaş çocuğu düzeylerine uygun ritmik şiir ve tekerlemeleri, hareketli kısa şarkıları kolaylıkla ezberleyebilir ve zevkle tekrarlayabilirler. Anlamsız kelimelerden oluşmuş şarkıları söylemekten zevk alırlar. Bu yasin en önemli özelliklerinden birisi de çocuğun belli bir ses tonu

edinmeye başlamasıdır. Bu yastaki çocuklar müziğin ana ritmine uygun ritim vuruşları yapabilir ve dans edebilirler. 4 yaş çocuğu sesini giderek artan bir beceriyle kullanır, düzgün ve tonunda şarkı söyleyebildikleri gözlenir. Hareketli, komik ve güncel şarkılar öğrenmekten çok hoşlanırlar. Ritmik ve hareketli şarkıları kolaylıkla ezberleyebilir ve günden güne bunları memnuniyetle tekrar ederler. Bu dönemde yalnız söyleme isteği artar. Çünkü bir şeyleri tek baslarına yapabilmek ve takdir görmekten çok hoşlanırlar (Akkaş 1991: 91). Fizikî şartları bakımından 5 yaş çocuğu basit dans adımlarını öğrenebilir ve müzikal ritimlere uyum sağlayabilir. Görsel sembollere cevap verebilir. Nota değerlerini ya da sus işaretlerini tanıyarak uygulama yapabilir. Dolayısıyla seviyelerine göre öğretildiği takdirde müziği yazıp okuyabilirler (Başer, 2003: 4). 5 yaş çocuğu önceki dönemlere göre kelime dağarcıklarını genişlettiklerinden ve artık bildiği kelimeleri anlamlarıyla bütünleştirebildiklerinden şarkı bilgisi derinlik kazanır. Artık sevdiği ve sevmediği şarkılar vardır. Bu yaşın en önemli özelliği tekrardan bıkmamaları, aksine tekrardan zevk almalarıdır. Şarkılar söylemek, dans edip alkış tutmak onlar için belki en eğlenceli islerdendir (Başer, 2003: 4).

6 yaş çocukları özellikle kendi tercih ettikleri şarkıları söylemeyi sevmektedirler. Ritmik becerileri oldukça yüksektir. Ritim kalıplarını ve tempo kavramını anlayarak uygulayabilirler. Vurmalı çalgıları rahatlıkla kullanabilirler. Bu yaş çocukları müziksel beceri kazanmaktan hoşlanmaktadır. Müziksel bir konuya ilişkin, duygu ve düşüncelerini, sözcüklerle ifade ederler. Müzik, çocuğun yaşamının ilk evreleriyle birlikte belirli işlevler görmeye baslar. Müziğin bireysel, toplumsal, kültürel, ekonomik ve eğitsel işlevleri vardır (Uçan, 2001: 5).

Okul Öncesi Dönem 4-6 Yas Grubu Çocukların Popüler Müziklerden Etkilenme Durumları

Bu bölümde okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarında popüler müziğin etki durumlarını gösteren anket sorularının incelenmesine yer verilmiştir. Ankette yer alan 'Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?', 'Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?', 'Çocukların son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları nasıldır?', 'Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?', 'Çocukların popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumu nasıldır?', 'Çocukların popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercihleri nasıldır?' sorularına yönelik tablolar ve bulgular aşağıda verilmektedir.

'Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 1'de verilmektedir.

Tablo 1: Çocukların Popüler Müziklere ilgi Durumları

	f	%
Çok ilgilenir	118	28.1
Biraz ilgilenir	265	63.1
Hiç ilgilenmez	37	8.8
Toplam	420	100

Tablo 1'e bakıldığında 420 anne-babadan %63,1'i olan 265 anne-baba çocuklarının popüler müzikle biraz ilgilendiğini, %28,1'i olan 118 anne-baba çocuklarının popüler müzikle çok ilgilendiğini, %8,8'i olan 37 anne-baba ise çocuklarının popüler müzikle hiç ilgilenmediğini belirtmiştir.

'Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 2'de verilmektedir.

Tablo 2: Çocukların Popüler Müzik şarkıcılarından Etkilenme Durumları

	f	%
Çok etkileniyor	64	15.2
Biraz etkileniyor	213	50.7
Hiç etkilenmiyor	143	34.0
Toplam	420	100

Tablo 2'ye bakıldığında 420 anne-babadan %50,7'si olan 213'ü çocuklarının popüler müzik şarkıcılarından biraz etkilendiğini, %34'ü olan 143'ü hiç etkilenmediklerini, %15,2'si olan 64 anne-baba ise çocuklarının popüler müzik şarkıcılarından çok etkilendiklerini belirtmişlerdir.

'Çocukların son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 3'te verilmektedir.

Tablo 3: Çocukların Son Zamanların Tanınmış Popüler Müzik Şarkılarını Söyleme Durumları

	f	%
Söylüyorlar	42	95.5
Söylemiyorlar	2	4.5
Toplam	44	100

Tablo 3'e bakıldığında çocuklarının tanınmış popüler müzik şarkılarını söylediklerini belirten %95,5 ile 42 anne-baba, söylemediklerini belirten %4,5 ile 2 anne-baba bulunmaktadır.

'Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 4'te verilmektedir.

Tablo 4: Çocukların Popüler Müzik Şarkıcılarını Model Alma Durumları

	f	%
Model alıyorlar	31	70.5
Model almıyorlar	13	29.5
Toplam	44	100

Tablo 4'e bakıldığında çocukların popüler müzik şarkıcılarını model aldıklarını belirten %70,5'i olan 31 öğretmen bulunmaktadır. Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model almadıklarını belirten %29,5 ile 13 öğretmen bulunmaktadır.

'Çocukların popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumu nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 5'te verilmektedir.

Tablo 5: Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Söz veya Melodilerini Söyleme Durumları

	f	%
Sadece sözlerini tam olarak söylüyorlar	4	9.1
Sadece melodisini tam olarak söylüyorlar	6	13.6
Hem sözlerini hem de melodisini tam olarak söylüyorlar	27	61.4
Ne sözlerini ne de melodisini tam olarak söylemiyorlar	7	15.9
Toplam	44	100

Tablo 5'e bakıldığında çocukların popüler müziklerin hem sözlerini hem de melodisini tam olarak söylediklerini belirten %61,4 ile 27 öğretmen, ne sözlerini ne de melodileri tam olarak söyleyemediklerini belirten %15,9 ile 7 öğretmen, sadece melodisini tam olarak söylediklerini belirten %13,6 ile 6 öğretmen, sadece sözlerini tam olarak söylediklerini belirten %9,1 ile 4 öğretmen bulunmaktadır.

'Çocukların popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercihleri nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgular aşağıdaki Tablo 6'da verilmektedir.

Tablo 6: Çocukların Popüler Müzik Şarkılarının Hızlarıyla ilgili Tercih Durumları

	f	%
Hızlı olanı tercih ediyorlar	24	54.5
Yavaş olanı tercih ediyorlar	1	2.3
Orta hızda olanı tercih ediyorlar	3	6.8
Hepsini tercih ediyorlar	16	36.4
Toplam	44	100

Tablo 6'ya bakıldığında öğretmenler çocukların popüler müzik şarkılarını tercihlerinde %54,5'ü olan 24 öğretmen hızlı olanı tercih ettiklerini, %36,4'ü olan 16 öğretmen hepsini tercih ettiklerini, %6,8'i olan 3 öğretmen orta hızda olanı tercih ettiklerini, %2,3'ü olan 1 öğretmen ise yavaş olanı tercih ettiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 7: Anne-Babaların Çocuklarını Müzik Dinlerken Yönlendirme Durumu

	f	%
Yönlendiriyorum	134	31,9
Yönlendiriyorum	286	68,1
Toplam	420	100

Tablo 7'ye bakıldığında 420 anne-babadan %68,1'i olan 286'sı çocuklarını müzik dinlerken yönlendirmediğini, %31,9'u olan 134 anne-baba ise çocuklarını müzik dinlerken yönlendirdiğini belirtmiştir.

Tablo 8: Okul Öncesi Kurumlarındaki Öğretmenlerin Müzikten Yararlanma Düzeyleri

	f	%
Çok yararlanıyorum	32	72,7
Biraz yararlanıyorum	12	27,3
Toplam	44	100

Tablo 8'e bakıldığında öğretmen anketinin birinci sorusu olan ve '**Okulda çocuklara eğitim verirken müzikten yararlanıyor musunuz?**' sorusuna 44 öğretmenden çok yararlandığını belirtenlerin sayısı %72,7'si olan 32 öğretmen, biraz yararlandığını belirtenlerin sayısı %27,3'ü olan 12 öğretmendir. Müzikten hiç yararlanmadığını belirten öğretmen bulunmamaktadır.

Tablo 9: Öğretmen ve Çocuktan Birlikte Müzik Dinlerlerken Müzik Seçimini Yapan Kişinin Durumu

	f	%
Çocuklar yapıyor	2	4,5
Biz yapıyoruz	3	6,8
Birlikte yapıyoruz	39	88,6
Toplam	44	100

Tablo 9'a bakıldığında müzik seçimini çocukların yaptığını belirten 2 öğretmen, kendilerinin yaptıklarını belirten 3 öğretmen, birlikte yaptıklarını belirten 39 öğretmen vardır.

Tablo 10: Okul Öncesi Kurumlarında izlenen Programların Müziklerinin Çocukların İlgilerini Çekme Düzeyleri

	f	%
Çok İlgilenir	44	100

Tablo 10'a bakıldığında öğretmenlerin hepsi okulda izledikleri programların çocukların ilgisini çektiğini belirtmiştir.

Tablo 11: Çocukların izledikleri Programların Müziklerinin Akılda Kalıcılık Düzeyi

	f	%
Hatırlıyor	405	96,4
Hatırlamıyor	15	3,6
Toplam	420	100

Tablo 11'e bakıldığında 420 anne babadan %96,4 ü olan 405 anne baba önceden izledikleri programın müziklerini hatırladıklarını, %3,6'sı olan 15'i ise hatırlamadıklarını belirtmişlerdir.

YORUM

Bu bölümde, okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına etki eden anne-baba, okul öncesi kurumlar, kitle iletişim araçları ve bu dönem çocuğunun popüler müziğe ilgi durumlarına ilişkin elde edilen bulgular tartışılıp yorumlanmıştır.

Tablo 1' de ifade edilen 'Çocukların popüler müziklere ilgileri hangi düzeydedir?' sorusuna ilişkin bulgulara göre; çocukların büyük bir çoğunluğunun popüler müziklerle ilgilendiğini söyleyebiliriz. Erdoğan ve Alemdar'ın yapmış olduğu araştırmalara göre, çocukların en çok tercih ettiği oyunlara bakıldığında, popüler müziklerin söylendiği, müziğin ritmine göre müzik kliplerinden esinlenerek vücut hareketlerinin sergilendiği türde oyunların olduğunu belirtmektedirler. Çocuklar popüler müzik sözlerini söylerken, aynı zamanda birlikte dans etmektedirler (Erdoğan ve Alemdar, 2005: 169).

Tablo 2'de ifade edilen 'Çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumları nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgulara göre; çocukların popüler müzik şarkıcılarından etkilenme durumlarının, çocukların popüler müziklerden etkilenme durumlarına göre daha alt düzeyde olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, popüler müziklerin beğenilmesinde popüler müzik şarkıcılarının etkilerinin fazla olmadığını söyleyebiliriz. Dolayısıyla, popüler müziklerin beğenilmesinde popüler müzik şarkıcılarının etkisinin az olduğu, baskın olanın müziğin kendisi olduğu ifade edilebilir.

Tablo 3'te ifade edilen çocukların 'Son zamanların tanınmış popüler müzik şarkılarını söyleme durumları' ile ilgili olarak elde edilen bulguların sonucuna göre, çocukların bu tür şarkıları söyleme oranı yüksek çıkmıştır. Kitle iletişim araçları sayesinde sürekli gündemde olan şarkılar akılda kalıcılığı yüksek ve ezberlenmesi kolay olduğu için özellikle nakarat bölümü çocukların aklında kalır ve dolayısıyla tekrarlanma oranı yüksektir.

Tablo 4'te ifade edilen 'Çocukların popüler müzik şarkıcılarını model alma durumları nasıldır?' sorusuna ilişkin bulgulara göre; çocuklar bu şarkıcıları model alabilirler. Çocuk uyanık olduğu sürenin 1/6'sını ya da daha fazlasını bir tek etkinliğe bağlı olarak geçirirse, o etkinliğin, çocuğun hareket ve davranışlarına bir etkisinin olması gerektiği kesindir. Bu etki, programın çocuğun hatırladığı süresine, programın anlayışına ve izlediği tiplerin yerine kendisini koyup koymamasına göre değişir (Atay ve Öncü, 2003: 14). Dolayısıyla, popüler müzik şarkıcıları medyada sıkça yer aldıkları için çocuklar bu tür kişilere özenbilirler ve onları örnek alabilirler. Onlar gibi giyinmek isteyip, davranışlarını ve saç modellerini taklit edebilirler.

Tablo 5' te ifade edilen çocukların 'Popüler müzik şarkılarının söz veya melodilerini söyleme durumları' ile ilgili olarak elde edilen bulguların sonucuna göre; çocuklar bu şarkıların hem sözlerini hem de melodilerini söylemektedirler. Popüler şarkıların nakarat bölümleri, söz ve melodi yapısı olarak tekerlemeler gibi kolay akılda tutulabilecek biçimde olmaktadır. Bu nedenle, çocukların bu şarkıları söyleme ve tekrar etme düzeyi yüksektir.

Tablo 6' da ifade edilen çocukların 'Popüler müzik şarkılarının hızlarıyla ilgili tercih durumları' ile ilgili olarak elde edilen bulguların sonucuna göre; popüler müzik şarkılarının çoğunun, çocuğun eğlenmesine ve oyun oynamasına yönelik ritmik parçalar olması nedeniyle çocuk tarafından tercih edildiği söylenebilir. 4-6 yaş grubu çocuklar için oyun olgusu önem arz ettiğinden, bu yaş grubunun ritmik yapıda parçaları tercih etmeleri beklenebilir. Şarkıcılar albümlerinin çıkış parçalarını genellikle ritmik yapıda ve nakarat kısmı akılda kalıcı olan

parçalarla yapmaktadırlar. Dolayısıyla, popüler müziklerde hızlı parçaların fazla olması, çocukların tercihinin de bu yönde olmasını etkilemektedir denilebilir.

Tablo 7’de ifade edilen anne-babaların çocuklarını müzik dinlerken yönlendirme durumlarına bakıldığında anne-babaların çoğunun çocuklarını yönlendirmediklerini görmekteyiz. Anne-babaların çocuklarını yönlendirme durumu genellikle çocukların müzik aleti çalmalarına yönelik olmaktadır. Bu yönelimin çalgı türüne göre olduğundan söz edilebilir. Eğer anne baba çocuğunun kanun çalmasını istiyorsa çocuğunu klasik Türk musikisine yönlendirebilir. Bağlama çalmasını istiyorsa Türk halk müziğine yönlendirebilir. Fakat popüler müziklerin anne-babalardan bağımsız olarak çocukların hayatlarına girdiğini söyleyebiliriz. Popüler müziklerin yönlendirmelerden bağımsız olarak hayatın her alanına medya aracılığıyla girdiği söylenebilir.

Tablo 8’de ifade edilen okul öncesi kurumlarındaki öğretmenlerin müzikten yararlanma durumları üst düzeydedir. Çünkü okul öncesinde çocuğun hayatında oyun önemli bir unsur olduğu için müzikten yararlanmaları beklenebilir.

Tablo 9’ da ifade edilen, öğretmen ve çocuk birlikte müzik dinlerken öğretmenin çocuğun tercihlerine dikkat etmek durumunda olduğunu ve dolayısıyla beraber karar verdiklerini söyleyebiliriz. Öğretmen çocuklarla birlikte hareket etmek durumdadır. Çünkü çocukların derse katılımını sağlamak ve öğrenmeyi en üst düzeyde tutmak için onların ilgilerini çekecek durumlar oluşturması gerekmektedir.

Tablo 10’a bakıldığında çocukların izledikleri programların müziklerinin çocukların aklında kalıcılığı üst düzeydedir. Program müzikleri besteleniş ve yapılış olarak, kısa, akılda kalıcılığı yüksek ve melodi yönünden yalın olması beklenir. Çünkü her program o programın müziği ile anılacağı besteci tarafından bilinmektedir. Besteciler program müziği yaparlarken akılda kalıcılığı yüksek müzikleri bestelemeye yönelirler ki programlar da akılda kalsınlar. Ayrıca reklam müzikleri de tümüyle popüler müziklerin nakarat kısımlarındaki basitlik ve yalınlık hedeflediği için onların da çocukların akılda kalma oranlarının yüksek olduğu söylenebilir.

Tablo 11’de ifade çocukların izledikleri programların müziklerinin akılda kalıcılığı üst düzeydedir. Program müziklerinin beste olarak kısa ve melodi yönünden yalın olması beklenir. Çünkü her program o programın müziği ile anılacaktır. Dolayısıyla, besteciler program müziği yaparken akılda kalıcılığı yüksek müzikleri bestelemeye yönelirler ki programlar da akılda kalsınlar. Ayrıca reklam müzikleri de popüler müziklerin nakarat bölümündeki basitlik ve yalınlığı hedeflediği için bu müziklerin de çocukların belleğinde kalma oranlarının yüksek olduğu söylenebilir.

TARTIŞMA VE SONUÇ

Bu bölümde, araştırmada elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan genel sonuç ve önerilere yer verilmiştir. Araştırmada okul öncesi dönem 4-6 yaş grubu çocukların müziksel yaşantılarına popüler müziklerin etkisi incelenmiştir. Anketler aracılığıyla oluşan istatistiksel veriler aracılığıyla çocukların müziksel yaşantılarının ailelerinden, okul öncesi kurumlarından ve kitle iletişim araçlarından etkilendiği sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuçlara dayalı olarak;

- Popüler müziklerin hiçbir sınır tanımadan, insanların ve özellikle çocukların hayatlarına medya aracılığıyla girdiği, akılda kalıcılık özelliği nedeniyle de çabuk benimsediklerini söyleyebiliriz.
- Popüler müziklerin en önemli özelliği; tekrarlanabilen kolay ezgileri ve akılda kalıcılığı yüksek olan sözleridir. Bu bağlamda insanların üzerinde daha etkili olduğu kabul edilebilir.
- Anne-babaların müzik dinlerken kız çocuklarını erkek çocuklardan daha fazla yönlendirdiği ortaya çıktığı sonucuna varılmıştır.
- Anne-babaların çocukların gereksinimlerini karşılarken 4-6 yaş grubu çocuklarının tercihlerine önem verdikleri söylenebilir.
- Okul öncesi dönem çocuklarının popüler müziklerden etkilenme düzeyleri düşünüldüğünde popüler müziklerin bu dönem çocukları üzerinde eğitici amaçla kullanılması ve çocuklar için bu tür eğitici popüler müzikler yapılması önerilebilir.

Not: Bu çalışma 24-26 Nisan 2014 tarihlerinde Antalya’da 21 Ülkenin katılımıyla düzenlenen 5th International Conference on New Trends in Education and Their Implications – ICONTE’ de sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKÇA

Akkaş, S. (1991). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. Ankara.

Aral, N. (2000). *Öğretmen Rehber Kitabı*. İstanbul: Ya-Pa Yayın Pazarlama.

Atay M. ve Öncü E.Ç. (2003). Elektronik bakıcı: Televizyon. *Çocuk Çocuk Dergisi*. V:27, n:6, 14-17.

Aziz, A. (1980). Radyo ve Televizyonun Bireyin Tutum ve Davranışlarına Etkisi. *TODAİE Dergisi*. Cilt 13,Sayı 22, sayfa 19.

Başer, F. A. (2003). Müziğin Okul Öncesi Dönemde Çocuk Gelişimine Katkısı. *Sakarya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 02.12.2008 tarihinde <http://www.ef.sakarya.edu.tr/dergi/efdergisayi8.pdf>. adresinden alınmıştır.

Baykul, Y. (1999). *İstatistik Metotlar ve Uygulamalar*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdoğan, İ. ve Korkmaz A. (2005). *Popüler Kültür ve İletişim*. Ankara: Erk Yayınları.

Erol A. (2002). *Popüler Müziği Anlamak Kültürel Kimlik Bağlamında Popüler Müzikte Anlam*. İstanbul: Bağlam Yayıncılık.

Kaptan, S. (1982). *Bilimsel Araştırma teknikleri ve İstatistik Yöntemleri*. Ankara: Rehber Dağıtım.

Karasar, N. (1998). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayınları.

Oktay, A. (2000). *Yaşamın Sihirli Yılları: Okul Öncesi Dönem*. İstanbul: Epsilon Yayınevi.

Öztürk, A. (2003). *Okul Öncesi Eğitimde Müzik*. İstanbul: Morpa Kültür Yayınları.

Uçan, A. (2001). *Müzik Öğretimi*. Eskişehir: T.C Anadolu Üniversitesi Yayınları.